

զանազան փորձանոց պատահելոցն, ոչ կարացեալ տանել զայն հանդուրժելի զյուզմունս մրրկացն նաւուն՝ քայքայէր և զանձինս ղ և ի ի ժողովրդէնէ անտի թօթափէր ի ծով, ի ծովածուփ կենցաղոյս ազատեալք գոհութեամբ ընկալեալ զվրտանգ շրտուզին քաղելով շնչիցն՝ աւանդման հոգւոյն, մտանէին յայն հանգիստ ըստ քառասնիցն: Բայց սակայն աղէ ընդ աղէտն տեսանել թէ ով տայր առնել նոցա զպատկանաւորն կտակ և ի թողուլ միմեանց զանցուսն: Ո՞վ տայր նոցա պատրաստել զթռչակ՝ անդաւանալի ճանապարհին ուղեգնացութեան: Ո՞վ յուսադէր զահաբեկեալսն ծովասփիւսս, մերձ ի հեղձուսն: Ո՞վ բաժանորդէր զպատանան ծածկելով զմերկութիւն նոցա: Ո՞վ հրաւիրեալ մերձենայր առնել զթաղուսն օրինաւոր: Ո՞վ մատուցանէր զօրհնեալ հող յամփոփուսն անձանց նոցա: Ո՞վ տեսեալ ողբայր գնտա արժանաւոր սգով: Ո՞վ գնժգեհացեալն յօտար աշխարհի պատշաճ վարկանէր թաղել ի գերեզմանս օտարաց: Ո՞վ որ մխիթարէր զվշտացեալսն ի կամօ Տեառն օրհնելոյն իբրև մահու հասարակաց: Այլ փոխանակ այսց ամենայնի, ըստ Եսայեայ իբրև զոչխար կորուսեալ եղև ժողովուրդն. առիւծք մերժեցին զնոսա, մոլորեցուցին զնոսա ի լեռնէ ի բլուր, մոռացան զամկազատեղս իւրեանց. թշնամիք նոցա ասացին մի՛ ներեսցուք նոցա. ցրուեցան ի միմեանց այր և կին. տարանջատեցան ընտիրն և կոյսն, հովիւն և հօտն, ծերն և երիտասարդն, և հասարակաբար ջնջեալք ծածկեցան ի տեսլենէ աչաց. ընդ ալեօք ծովուն տարուբերեալք նուաղէին ի շնչոյն, և զտուգն անփարատելի յաւիտենական թողին մնացորդաց ժողովրդեան՝ յորժամ լուան զօթ բեկման ժողովրդեան. խոցեցան սրտիւք ընդ պակասելն սիրելեաց. յաղթահարեցան երկնօք ծննդականի ընդ անջատին յազգատճմէ և ի բարեկամաց. մորմորեցան լի սրտովք ընդ տարագրին կուսանաց. ամենեցուն զլուխ խցաւ և ամենայն սիրտ ի տխրութեան, ձեռք զմիջօք և զծնօտիւք, ողբս առեալ աշխարէին. փափուկքն որ նստէին յանձնապատտան պերճութեան, արդ նստան յայրութեան և զօտըրկութիւն ծանեան, զի յանկարծակի եհաս ի վերայ նոցա այրիութիւն և անգաւակութիւն: Զայս ամենայն իբրև լուաւ այսր ժամանակիս այրն երևելի Աբրահամ Զելեպին կոչեալ Պելիկրատցի, որ նստէրն յԱնդրբանուպօլիս ի դուռն արքունի վաճառականութեան, սկսաւ վշտանալ ընդ վըշտացեալսն ժողովրդեան գամենեցոց յօտար ի վայրսն սանդխտութեան ղեզերելոցն. ինքն ևս

կոչեալ ղերեւելի արսն, որք կային յԱդրբանուպօլիս՝ արգահատեալ մխիթարէր և պարզեաց վարատելոցն չքաւորաց փութապէս հասուցանել օգնութիւնս՝ զչորս հարիւր դուռչ, այց առնելով ի նեղութեան. և ծանօթացեալքն Աբրահամ Զելեպու որ ի ժողովրդենէ անտի, առեալ զպարզան զայն հասուցեալ ի Ղալաթս և ի Սիզուպօլիս բաժանորդեալ կարօտելոցն: Որոց յայնմ վայրի եհաս հրաման ի թագաւորէն թէ ուր և իցեն ժողովուրդք հայոց կամենիցոյ ղեզերեցին, ստանալ տունս բնակութեան. և սակաւ ոգիացեալք լինէին մնացորդք ժողովրդեանն ի պարզաբաշխութենէ Աբրահամ Զելեպուն ի պէտս ծախուց ճանապարհին բաւականացեալք իբրև յԱտուծոյ բարբարաէն համարեալ զայն շնորհ և ողորմութիւն: Եւ դարձեալ հասին ի Փիլիպուպօլիս. իբրև գտին մնացորդքն զմիմեանս, սկսան մին խնդալ և միւսն լալ: Ընդ ուրախութեան՝ արտասուացն բխուռք. ընդ բժշկութեան բեկման՝ ողբս հիւսեալ առատանայր. ընդ գրկանացն համբուրից՝ գոչիւն լալոյ բարձրանայր. ընդ բաղձանացն լրացելոց՝ փղձկանս սրտից յորդուբէր: Ընդ միմեանս ողջագուրելոյն՝ աղաղակս հեծեծանաց յուրվանայր, ընդ տեսին միմեանց մխիթարութեանց՝ հեկեկանս հառաչանաց յերկաբէր: Անդ յիշումս սրբոց Սիոնին և նուաղ կարգալ: Անդ յիշումս պակասելոցն ի ցամաքի և ի ծովու, աղբիւրք յանդնոց բխէին: Անդ ի խոճէ որբոց և այրեաց նժգեհութեան տառապանաց ի հարցն և ի սլատասխանիսն միոյն յոգոց հանել և միւսոյն նուաղիլ: Անդ էր նորագուսն աղետից ի ցաւս կսկծաբերս վասն աղքատութեան ժամանելոյ և յեկեղեցիս քաղաքաց և ընդ դրունս քրիստոնէից ղեզերեալ աղէկէզ և յոգնապատկառ դիմօք, դարձեալ անանկք ամաչեցեալ ըստ մարգարէին: Անդ բախմունք կրծից առնուլ պատգամ վասն մանկանց և երիցուհեաց և կուսանաց ղեղեցկաց զբաժանորդեալս ի յարկս հայոց, յորոց և տակաւին կան մինչև ցայսօր ի գաղթականութեան. զիմո՞ համբերեցից հակիրճ անցանել ընդ անցս վշտակրութեանց: Քանզի յորժամ ժողովեցան ի Փիլիպուպօլիս տելով թէ անցոյց Տէր զբարկութիւն իւր զմեօք, և թէ անցաք մեք ընդ հուր և ընդ ջուր և հաներ զմեզ ի հանգիստ՝ հնարել ջանալով յետս ընկրկել զխիղճ մտացն յարուցմունս, զմտաւ ածելով զնախնեացն զվտանգութիւն, յիշելով զհանդիսազիր նահատակսն՝ որ վասն անուանն Քրիստոսի, ընթեռնելով զփորձանս համբերածօրն Յորայ, յանկարծակի եղև